

elszakított területek minden szellemi megnyilvánulását. Ehhez a munkához egyelőre jóakarát szükséges, de szükséges a szigor is, főként olyan esetekben, mint a Feketéé, akinek tehetsége elvitathatatlan s ébresztgető munkája, a Délvidéken, minden elismerésre méltó.

Fekete Lajos sokat vívódik gondolatokkal, ez azonban — egyelőre legalább is — nem az ő területe. Vallásos versei kódok, szociális elmékedései viszont telve közhelyekkel. Legerősebb, mikor valami helyzetképet fűt át sötéttűzű lírai hangulatával. Ilyenkor friss, egyéni színben, reális szemmel festi s egyszerű kompozíciókba zárja élményeit. Bukdászoló rímeivel is milyen tiszta, nemes rajz a *Zoltánka sárkányt ereget*. A költő kis fia sírva jön haza. A csordás leverte a sárkányát. Fogadkozik, hogy ha nagy lesz, ő is így bánik a csordás fiával. Az apa így felel: «A csordás mezőn jár s porban, szerte, a sárkányodat le azért verte, mert nem tudta nézni, hogy valami messzebb járhat és magasabban, mint ahogy járhat ő szegény».

Éles körvonalú rajz még a kötetben a Kapás Cselédek, Hétszűkeszten-dős Bánatok, A Szombatesték; szép, erős líra a Vagyok Mindenkivel, Mind-össze Nyár és Júlia: Síró, Kacagó asszony. Ezek jelzik Fekete költészetének mai oromvonalát. Hogy magasabbra fog-e jutni, azon múlik, mennyi lesz az önfegyelmező ereje. Mindenesetre meg kell szabadulnia a prózavers nyelvi sallangjaitól s ha teljesen ki tudja érlelni költeményeit, a vajdasági magyar lélek legmélyebb tolmácsa lehet.

Juhász Géza.

Darvas Andor: Fut az idővonat. (Szeged.) A kötet elején pár reményt ébresztő vers azzal kecsegteti az olvasót, hogy csakugyan költő kertjébe jutott. A *Golgotán*, a *Beszélgetés egy meteorral*, az *Evezz a mélyre* és a

Halottak napján első strófája — ha kissé szürkén, mindennaposan is — de költői gondolatokat formáz versbe. Ezeken túl azonban únt vegetációba kerülünk. Banális szavak banalitásnak festik azokat a mély emberi érzéseket, amelyek még a nem-költőket is zengő hűrrá feszítik, hogy boldog vagy boldogtalan sikoltás lehessenek az élet forró keze alatt. Darvas Andor azonban nem tudja versekbe érlelni érzéseit. Színtelen, súlytalan szavakba bőrtönzött rabok maradnak, csonkaszárnyú madarak, amelyek sohasem tudnak a szívünkig szállani. Csak a főntebb említett pár versben van a gondolatnak intenzívebb ereje, és ez szinte arra a lehetőségre nyit ablakot, hogy az intellektuális költészet terén talán több eredményt fog elérni, mint a lírában.

M. Gy.

Fehér Tibor: Lélek a rács mögött. (Szeged, Prometheus-kiadás. 1930.) Kezdő költő, akit őszinte és jól kifejezett érzései kiemelnek a fűzfapoéták tömegéből és fölmentenek a kedveskedve vállveregető kritika alól is. Élményanyaga még kevés van. Az élet neki csak csalódást és kiábrándulást jelent. Ebből a csalódásból fakadó melankólia és a szerelmi balszerencse központi élményei. Verseit azonban nem jelenlegi élmények ihletik meg, hanem emlékekből, a múlta való visszatekintésből származnak. Ez az öreges magatartás a magyar «Parnasse», Babits, Juhász Gyula és Tóth Árpád lírájának eszközeivel fejezi ki a világban és a szerelemben való csalódását. Hasonlatainak anyagát szívesen veszi a drágakövek és nemes fémek köréből, ahogy Baudelaire óta ez általános költői divat lett. Fehér Tiborhoz azonban valószínűleg már Baudelaire magyar követőitől jutott el ez a konvenció. A másik «parnasien» szokás a vers végén kikerülhetetlenül bekövetkező csattanó. Fehér Tibornál nem mindig csattan a point,

csak odakerül a vers végére, valószínűleg azért, mert az epigon utánczó hajlama kényszeríti oda, nem belső szükséglet. E külsőségeken kívül azonban «parnassien» a festegető hajlam és bizonyos önfékezés, amelynek forrása az érzések fölött állandóan őrködő öntudat.

Noha költeményein erősen meglát-szik mestereinek hatása (Mécs Lászlóé is az említetteken kívül), van eredetiség is költői eszközeiben. Fehér Tibor nem olyan kiegyensúlyozott és szabályos, mint például Tóth Árpád. Versei

bőbeszédűbbek, egy-egy gondolat kifejezésének többször is neki indul, terjedősebben, néha aránytalanul adja elő mondókáját. A zárt forma e feloldásának, elnehézkésítésének oka lehet a mondanivaló keresése az új formához, vagy az új forma keresése az új gondolatokhoz, végül — ne adj Isten — az epigon dadogása. Hogy a három ok közül melyik érvényes Fehér Tibor esetében, ebből a kötetből nem tudja meg az olvasó, de reméljük a következő gyűjtemény kedvező választ ad a kérdésre.

F. I.